

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 7, 8, 11, 51, 53, 140, 141 STRAIPSNIŲ, 2 IR 4 PRIEDŲ PAKEITIMO IR 142 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Derinimo pažymoje naudojami sutrumpinimai:

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas – SŽNSĮ

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 7, 11, 51, 53, 140, 141 straipsnių, 2 ir 4 priedų pakeitimo ir 142 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas – SŽNSĮ projektas

2023 m. vasario 10 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. V-14 „Dėl darbo grupės pasiūlymams dėl sanitarinės apsaugos zonų reglamentavimo parengti sudarymo“ sudaryta darbo grupė – darbo grupė

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 51, 53, 140 ir 141 straipsnių pakeitimo įstatymas – SŽNSĮ pakeitimo įstatymas

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Pasiūlymų ir pastabų vertinimas
1	Atsakingos vandentvarkos asociacijos „Vandens jėga“ 2023-05-03 raštas el. p.	<p>„<...> Asociacija teikia siūlymą keisti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 42 straipsnio 3 dalį ją formuluojant sekančiai:</p> <p>„Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo Magistralinių vamzdynų, kurių skersmuo yra nuo 400 milimetrų iki 1000 milimetrų, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 7,5 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos“.</p> <p>Asociacija siūlo papildyti Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 42 straipsnį šia dalimi:</p> <p>„Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo vamzdynų, kurių skersmuo yra 1000 milimetrų ir didesnis, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>SŽNSĮ projekto tikslas – suderinti visuomenės ir ūkio subjektų interesus dėl visuomenės sveikatos saugos užtikrinimo, žemės naudojimo, ūkinės veiklos vykdymo galimybių <u>nustatant SAZ</u>, todėl gauti pasiūlymai dėl atitinkamos infrastruktūros apsaugos zonų dydžių nėra SŽNSĮ projektu siekiamo pakeisti SAZ teisinio reguliavimo sritis.</p> <p>Jūsų pateiktas pasiūlymas bus vertinamas rengiant kitus SŽNSĮ pakeitimus.</p>

		yra po 10 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos“.	
2	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2023-05-12 raštas Nr. 4-01-3966	„Atkreipiame dėmesį, kad pagal galiojančias Įstatymo nuostatas informavimas privalo būti skelbiamas ir viename iš nacionalinių, ir viename iš vietinių laikraščių. Kadangi Projekto nuostatos sudarytų sąlygas pasirinkti, ar informuoti tik per nacionalinį, ar tik per vietinį laikraštį, o tai susiaurintų suinteresuotos visuomenės galimybes gauti informaciją apie Įstatyme nurodytas teritorijas, nustatomas ir (ar) nustatytas tenkinant viešąjį interesą, siūlytume minėtų Projekto siūlymų atsisakyti.“	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pažymėtina, kad SŽNSĮ 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta prievolė informuoti visuomenę ne apie nustatytas SŽNSĮ nurodytas teritorijas, bet apie sprendimo ar kito dokumento dėl šių teritorijų planų, žemėlapių ir (ar) schemų patvirtinimo projektą ar nuorodą, kur galima susipažinti su šiuo projektu. SŽNSĮ projekto rengėjų nuomone, skelbimas vienu metu keliuose laikraščiuose yra perteklinis.</p> <p>Įvertinę Teisingumo ministerijos pateiktą pastabą dėl atitikties teisėkūros efektyvumo principui, sutinkame su šios ministerijos 2023-05-24 rašte Nr. 23-6066 pateiktu pasiūlymu („siūlytume įvertinti galimybę aptariamam atveju atsisakyti SŽNSĮ nuostatų dėl informacijos skelbimo laikraščiuose ir apsiriboti paskelbimu atitinkamos valstybės institucijos interneto svetainėje“) atsisakyti skelbimų laikraščiuose.</p>
3	AB „ORLEN Lietuva“ 2023-05-12 raštas Nr. D2(2.2-1)-1062	„<...> Vadovaujantis SŽNSĮ 1 straipsniu, šio įstatymo tikslas – užtikrinti visuomenės sveikatos saugą, šiame įstatyme nurodytų objektų ar veiklos apsaugą nuo neigiamų veiksnių ar poveikio, valstybės saugumą, aplinkos ir viešojo intereso apsaugą šiame įstatyme nurodytose teritorijose. Nemanome, kad prie šio tikslo siekimo yra nors kiek priartėjama Įstatymu reikalaujant, kad tokie subjektai kaip Bendrovė skirtų didžiulius finansinius, laiko ir žmogiškuosius resursus registruodami apsaugos zonas savo pačių valdomai infrastruktūrai, savo pačių valdomuose žemės sklypuose. Atsižvelgiant į tai ir siekiant supaprastinti AZ nustatymo ir registracijos procesą, Bendrovės manymu, SŽNSĮ būtina papildyti nuostata, jog AZ gali būti nenustatomos ir neįregistruojamos	<p>Neatsižvelgta</p> <p>SŽNSĮ projekto tikslas – suderinti visuomenės ir ūkio subjektų interesus dėl visuomenės sveikatos saugos užtikrinimo, žemės naudojimo, ūkinės veiklos vykdymo galimybių <u>nustatant SAZ</u>, todėl gauti pasiūlymai nėra SŽNSĮ projektu siekiamo pakeisti SAZ teisinio reguliavimo sritis. Jūsų pateiktas pasiūlymas galės būti vertinamas rengiant kitus SŽNSĮ pakeitimus.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad SŽNSĮ rengė Aplinkos ministerija kartu su kitomis ministerijomis, pagal kompetenciją teikusiomis pasiūlymus atitinkamiems SŽNSĮ straipsniams dėl teisinio reguliavimo, susijusio su šių ministerijų kuravimo sritimis.</p> <p>SŽNSĮ nustatyta, kad apsaugos zonos nustatomos (ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos jose taikomos) konkrečiai SŽNSĮ nurodytai infrastruktūrai neatsižvelgiant į šios infrastruktūros valdymo formą; ūkinės veiklos apribojimų turi laikytis visi atitinkamos veiklos vykdytojai. Rašte minimos</p>

		Nekilnojamojo turto registre žemės sklypo valdytojai nuosavybės teise priklausančiam turtui (infrastruktūrai) tais atvejais, kai žemės sklypą, kuriame turi būti taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, ūkinę ar kitokią veiklą, dėl kurios turi būti nustatytos SŽNSĮ nurodytos teritorijos, vykdančias subjektas valdo nuosavybės, nuomos ar kt. teise <...>“.	infrastruktūros, kuriai turi būti nustatomos apsaugos zonos, sąvokų apibrėžtys įtvirtintos specialiuosiuose įstatymuose, todėl, mūsų nuomone, įvertinus galimas rizikas ir nusprendus, kad konkrečiai infrastruktūrai atitinkamomis sąlygomis apsaugos zona nenustatoma, šios apibrėžtys turėtų būti tikslinamos (ar nustatomos papildomos sąvokos), ir tik tada (jeigu reikia) pakoreguotos atitinkamos SŽNSĮ nuostatos.
4	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2023-05-15 raštas Nr. 23-6065	„<...> Vienas iš pagrindinių Žemės ūkio ministerijos siūlymų, susijusių su „klaidos taisymu“ siekiant žemės sklypui įrašyti sanitarinę apsaugos zoną (toliau – SAZ), buvo siūlymas sudaryti galimybę rengti suinteresuotiems asmenims žemėtvarkos schemą, kurios pagrindu Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos priimtų sprendimą nustatyti teritoriją, kurioje taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos (taip pat ir SAZ) ir žemės sklypui būtų įrašytos minėtos sąlygos <...>. Atkreiptinas dėmesys, kad žemėtvarkos schemas rengimas sudarytų gerokai mažesnius laiko ir finansinius kaštus nei šiuo metu galiojančiame Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytas reikalavimas rengti poveikio visuomenės sveikatai vertinimo dokumentą siekiant „ištaisyti klaidą“ ir žemės sklype įrašyti taikomą SAZ, todėl manome, kad turėtų būti atsižvelgta į mūsų ankstesnį ir šiuo raštu teikiamą siūlymą dėl galimybės rengti žemėtvarkos schemą, kurios pagrindu galėtų būti priimtas sprendimas nustatyti teritoriją, kurioje taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.“	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Rašte siūloma, kad suinteresuoti asmenys atitinkamuose dokumentuose (žemėtvarkos schemose) nurodytų SŽNSĮ įtvirtintus norminius SAZ dydžius, o Nacionalinė žemės tarnyba juos patvirtintų.</p> <p>SŽNSĮ pakeitimo įstatymu (įsigaliojo 2023 m. sausio 4 d.) pratęsta iki 2022 m. gruodžio 31 d. galiojusi SAZ teisinio reguliavimo išimtis, t. y. galimybė atitinkamomis sąlygomis nustatyti SAZ „klaidos taisymo“ pagrindais (be žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimo). Ši išimtis pratęsta tam tikromis sąlygomis: šios SAZ nustatomos ne vadovaujantis SŽNSĮ įtvirtintais norminiais SAZ dydžiais, bet poveikio visuomenės sveikatai vertinimo būdu.</p> <p>Ūkio subjektai nuo 2014 m. turėjo galimybę naudotis iki 2022 m. gruodžio 31 d. galiojusia išimtimi ir siekti norminio dydžio SAZ įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą (nuo 2023-01-01 SAZ nebėra kadastro duomuo, jos turi būti registruojamos Nekilnojamojo turto registre). Atsižvelgus į tai, ir į tai, kad žemės savininkas turės laikytis nustatytų ūkinės veiklos apribojimų, SŽNSĮ pakeitimo įstatymu įtvirtintas poveikio visuomenės sveikatai vertinimo būdas SAZ nustatyti „klaidos taisymo“ pagrindais, nes valstybė negali būti suinteresuota tuo, kad be atitinkamų sutikimų būtų taikomi norminiai SAZ dydžiai ir stabdoma veikla gretimose teritorijose nevertinant realaus poreikio. Norminio dydžio SAZ gali būti nustatomos rašte minimuose dokumentuose gavus reikiamus žemės savininkų, valstybinės ar</p>

			<p>savivaldybės žemės patikėtinių sutikimus.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad žemėtvarkos schemos rengimo (planavimo) tikslas – <i>sudaryti sąlygas racionaliai naudoti žemės naudmenas, žemės ūkio ir miškų ūkio veiklai plėtoti</i>, t. y. šiuose specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentuose nustatomos žemės ūkio veiklai tinkamos teritorijos, nepalankios ūkininkauti teritorijos ir pan., brėžiniuose pažymimos konkrečios nustatytos ir (ar) nustatomos SŽNSĮ nurodytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, susijusios su žemės ūkio ir (ar) miškų ūkio veikla ir plėtra. Šiuose dokumentuose nesprenžiami gyvenamosios aplinkos formavimo, visuomenės sveikatos saugos klausimai. Žemėtvarkos schemose SAZ gali būti nurodytos, bet tai nėra šių dokumentų rengimo tikslas.</p>
5	Lietuvos paukštininkystės asociacijos 2023-05-15 raštas Nr. 2023/05.03	<p>2. „<...> Kartu Projekto 5 straipsnyje, kuriame keičiama 53 straipsnio 1¹ dalis, reglamentuojama, kad sanitarinės apsaugos zonose, nustatytose iki 2022-12-31 galiojusio Įstatymo 9 straipsnio 3 dalies numatytais pagrindais, taikomas vienintelis veiklos apribojimas (viena specialioji žemės naudojimo sąlyga) – draudimas keisti žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį (suprantama žemės ūkio paskirtį), į kitą žemės paskirtį, pagal kurią galima šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų objektų statyba.</p> <p>Tai reiškia, kad sanitarinės apsaugos zonos, nustatytos iki 2022-12-31 galiojusio Įstatymo 9 straipsnio 3 dalies numatytais pagrindais, ribose esančiuose kitos paskirties žemės sklypuose, kuriuose nėra pastatytų ar įrengtų draudžiamų objektų, tokių objektų statyba nepradėta, neišduoti statybą leidžiantys dokumentai išduoti ir (ar) šių objektų negalima planuoti pagal teritorijų planavimo dokumentus, nebus taikomi apribojimai visus šiuos veiksmus atlikti, t. y., pvz., kitos paskirties pramonės</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Rašte siūloma SŽNSĮ projekte įtvirtinti, kad SŽNSĮ 53 straipsnio 1¹ dalyje nurodytose „klaidos taisymo“ pagrindais nustatytose (ar kurios galėjo būti nustatytos) SAZ šio straipsnio 1 dalyje nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos būtų netaikomos (nebūtų draudžiama statyti ir (ar) įrengti SŽNSĮ 53 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytus objektus) tik tada, kai „53 straipsnio 1 dalies 1-4 punktuose nurodyti objektai, kuriuos draudžiama statyti, planuoti ar įrengti sanitarinės apsaugos zonoje, yra pastatyti ar įrengti, jų statyba pradėta ar statybą leidžiantys dokumentai išduoti ir (ar) šiuos objektus galima planuoti pagal teritorijų planavimo dokumentus“.</p> <p>SŽNSĮ 53 straipsnio 1¹ dalies nuostatos įtvirtintos SŽNSĮ pakeitimo įstatymu, kuriuo buvo siekiama išlaikyti <i>status quo</i> gyventojams nustatant, kad „klaidos taisymo“ pagrindais <i>be žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimo</i> nustatytose SAZ nedraudžiama statyti ir (ar) įrengti objektus, kurių statyba ir (ar) įrengimas draudžiama pagal SŽNSĮ 53 straipsnio 1 dalį, t. y. nedraudžiama tęsti vykdomą ar vykdyti suplanuotą veiklą. Atsižvelgus į tai, nepritariame siūlymui nustatyti papildomas sąlygas, kad būtų netaikomi SŽNSĮ 53 straipsnio 1 dalyje nustatyti</p>

	<p>ir sandėliavimo objektų teritorijos, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos arba net komercinės paskirties objektų teritorijos naudojimo būdo žemės sklypo savininkas (naudotojas) turės teisę be jokių apribojimų bet kuriuo momentu pakeisti žemės naudojimo būdą, planuoti „draudžiamos“ paskirties statinių statybą ir tokius statinius statyti ir eksploatuoti, o ūkine veikla suinteresuotas subjektas privalės šioje naujai atsiradusioje „draudžiamo“ objekto veiklos teritorijoje laikytis ribinių užterštumo (ar kitokių) verčių, nustatytų gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų aplinkai. <...> kitos paskirties žemės sklypų, patenkančių į SAZ ribas, savininkų, net ir vykdančių Įstatymu SAZ teritorijoje neribojamą veiklą, galimybė bet kada keisti esamą veiklą ir pradėti taršai jautrią veiklą (statinių statybą, rekonstrukciją, statinių paskirties keitimą) visiškai nebūtų ribojama, t. y. „draudžiamos“ veiklos plėtra jau nustatytos SAZ ribose taptų iš esmės nekontroliuojama, o ūkio subjektas būtų priverstas nuolat reaguoti į nekontroliuojamos „draudžiamos“ paskirties objektų (veiklos) plėtros sukuriamas pasekmes, keisti gamybos, technologinius procesus, didinti išlaidas taršos mažinimo priemonėms (įrangai, technologijoms ir pan.) privalomai užtikrinant užterštumo ribinių verčių nevirsijimą vis didesnei teritorijai.</p> <p>Todėl siūlome sanitarinės apsaugos zonos, nustatytos iki 2022-12-31 galiojusio Įstatymo 9 straipsnio 3 dalies numatytais pagrindais, ribose taikomas</p>	<p>ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai.</p> <p>Pažymėtina, kad teritorijų planavimą, statinių statybą reglamentuoja atitinkamai Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymai: statinių statyba ir (ar) kitos veiklos planavimas visais atvejais negalimi, jeigu tai nenumatyta teritorijų planavimo dokumentuose.</p>
--	---	---

	<p>specialiąsias žemės naudojimo sąlygas (veiklos apribojimus) susieti su Įstatymo 51 straipsnio 4 dalyje nurodytu sanitarinės apsaugos zonos nustatymo bendru principu, – t. y. Įstatymo 53 straipsnio 1¹ dalyje numatyti, kad šioje dalyje nurodytose sanitarinės apsaugos zonose netaikomos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, <i>jeigu Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 1-4 punktuose nurodyti objektai, kuriuos draudžiama statyti, planuoti ar įrengti sanitarinės apsaugos zonoje, yra pastatyti ar įrengti, jų statyba pradėta ar statybą leidžiantys dokumentai išduoti ir (ar) šiuos objektus galima planuoti pagal teritorijų planavimo dokumentus.</i></p> <p>Toks teisinis reguliavimas nepažeis žemės sklypų, statinių savininkų (naudotojų) teisėtų lūkesčių, nes tais atvejais, kai veikla (galimybė statyti ir eksploatuoti atitinkamos paskirties statinius) nesuplanuota teritorijų planavimo dokumentuose (nenustatytas teritorijos naudojimo reglamentas atitinkamai veiklai vykdyti), negali būti laikoma, kad teisėtas lūkestis tokiai veiklai egzistuoja.“</p> <p>3. „<...> Atsižvelgiant į numatytus Projektu spręsti uždavinius, taip pat siekiant užtikrinti, kad Įstatyme būtų aiškiai apibrėžta, kad visose sanitarinės apsaugos zonose, nustatytose pagal iki 2022-12-31 galiojusį reglamentavimą, būtų taikoma tokia didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore, kokia galiojo iki 2022-12-31, kai buvo nustatyti „klaidos taisymo“ pagrindai, leidžiantys įregistruoti „istorines“ sanitarinės apsaugos zonas, ir galioja šiuo metu – Projekto rengimo metu, t. y. užtikrinti, kad būtų vienodai suprantamas didžiausios leidžiamos kvapo</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Nepritariame siūlymui didžiausios leidžiamos kvapo koncentracijos ribinės vertės gyvenamosios aplinkos ore nustatymo momentą sieti su SŽNSĮ projekto arba SŽNSĮ (įstatymo redakcija iki 2022 m. gruodžio 31 d.) 9 straipsnio 3 dalyje nustatytų pagrindų įsigaliojimo momentu. SŽNSĮ projekte pateikto pasiūlymo esmė – siekiant didesnio ūkio subjektų suinteresuotumo nustatyti SAZ, ši vertė siejama su konkrečia SAZ, t. y. jeigu SAZ bus nustatyta tada, kai reikalavimai pasikeitę, joje bus taikoma sumažinta didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė. Primename, kad Lietuvos higienos norma HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ (su 8 europinių kvapo</p>
--	---	--

	<p>koncentracijos ribinės vertės gyvenamosios aplinkos ore nustatymo momentas, nes formuluotė „šios SAZ nustatymo metu“ gali būti suprantama skirtingai (pagal galiojusią Įstatymo 9 straipsnio 3 dalį vienos SAZ jau yra įrašytos ir įregistruotos Nekilnojamojo turto registre; kitos įrašytos, bet neįregistruotos (Įstatymo 141 straipsnio 4¹ dalis); trečių SAZ įrašymo ir įregistravimo procedūra dar nepradėta (Įstatymo 141 straipsnio 4² dalis), <i>siūlome Projekte keičiamų Įstatymo 51 straipsnio 4 dalyje ir 53 straipsnio 1¹ dalyje numatyti</i>, kad Įstatymo (įstatymo redakcija iki 2022 m. gruodžio 31 d.) 9 straipsnio 3 dalyje numatytas pagrindais, taip pat Įstatymo 141 4¹ ir 4² dalyse nustatyta tvarka į Nekilnojamojo turto registrą įregistruotose sanitarinės apsaugos zonose (jų dalyse), kuriose yra objektai, nurodyti šio įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose, taikoma gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų aplinkai nustatyta didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė, <i>kuri galiojo Įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje nustatytų pagrindų įsigaliojimo metu</i></p> <p>arba</p> <p>Įstatymo (įstatymo redakcija iki 2022 m. gruodžio 31 d.) 9 straipsnio 3 dalyje numatytas pagrindais, taip pat Įstatymo 141 4¹ ir 4² dalyse nustatyta tvarka į Nekilnojamojo turto registrą įregistruotose sanitarinės apsaugos zonose (jų dalyse), kuriose yra objektai, nurodyti šio įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose, taikoma gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių</p>	<p>vienetų ribine verte), patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-885, galioja nuo patvirtinimo ir nebuvo keista. Pagal darbo grupės pasiūlymus jos griežtinimą planuojama atidėti iki 2025 m. gruodžio 31 d., todėl tikslinti atskaitos terminą netikslinga (iki 2026-01-01 SAZ nustatymo metu galios ta pati vertė).</p> <p>Siekiant išvengti skirtingo SŽNSĮ projekto nuostatų taikymo, siūlytina didžiausios leidžiamos kvapo koncentracijos ribinės vertės gyvenamosios aplinkos ore nustatymo momentą sieti ne su SAZ nustatymu, bet su jos įrašymu į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą ar įregistravimu Nekilnojamojo turto registre. Siūlome pakeisti SŽNSĮ projekte išdėstytas keičiamo SŽNSĮ 53 straipsnio 1¹ dalies atitinkamas nuostatas ir jas išdėstyti taip: „Šioje dalyje nurodytose sanitarinės apsaugos zonose (jų dalyse), kuriose yra objektai, nurodyti šio įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 1–4 punktuose, taikoma gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų aplinkai nustatyta didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė, kuri galiojo šios sanitarinės apsaugos zonos ~~nustatymo metu~~ įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą ar įregistravimo Nekilnojamojo turto registre dieną.“</p>
--	--	---

	<p>specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų aplinkai nustatyta didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė, <i>kuri galiojo Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 2, 7, 11, 51, 53, 140, 141 straipsnių, 2 ir 4 priedų pakeitimo ir 142 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo įsigaliojimo metu.</i>“</p> <p>„Kartu siūlome papildyti Projekto 11 straipsnio 6 dalį nurodant, kad šį įstatymą įgyvendinančius teisės aktus turi parengti ir sveikatos apsaugos ministras, o būtent tuos teisės aktus, kuriuose turi būti numatyti „klaidos taisymo“ procedūros metu (pagal iki 2022-12-31 galiojusią Įstatymo 9 straipsnio 3 dalį) įregistruotoje SAZ, kurioje yra gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų, didžiausios leidžiamos kvapo koncentracijos ribinės vertės nustatymo ir taikymo ypatumai.“</p> <p>5. „Aplinkos ministerijos Darbo grupės 2023-04-24 išvadose Nr. (14)-D15-698 nurodyta pastaba, kad dalis darbo grupės narių (Žemės ūkio ministerijos, Lietuvos paukštininkystės asociacijos, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos atstovai) laikėsi pozicijos, kad ūkio veikla suinteresuotiems asmenims turi būti sudaryta galimybė „klaidos taisymo“ atveju nustatyti SŽNSĮ prieduose nurodyto norminio dydžio SAZ (procedūras atlikti tomis pačiomis arba panašiomis sąlygomis, kurios galiojo iki 2022-12-31, t. y. išlaikyti tikrąją <i>status quo</i> padėtį, kuri galiojo iki 2022-12-31 ir buvo pakeista SŽNSĮ nuo 2023-01-04, kai SŽNSĮ 141 straipsnio 4¹</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>SŽNSĮ nereglamentuoja Lietuvos higienos normose nustatytų ribinių verčių. Darbo grupės išvadose yra sprendimas siūlyti atsakingoms institucijoms pratęsti pakeistos Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ 5 punkto įsigaliojimo nuo 2024 m. sausio 1 d. terminą, bet šis teisės aktas nėra SŽNSĮ projekto įgyvendinamasis teisės aktas.</p> <p>Neatsižvelgta</p> <p>Argumentai pateikti atsakyme į Žemės ūkio ministerijos pasiūlymą.</p>
--	--	--

	<p>ir 4² dalyse buvo įtvirtintas reikalavimas privalomai atlikti poveikio visuomenės sveikatai vertinimą) „grafiškai pažymint SAZ ribas specialiojo teritorijų planavimo dokumente – žemėtvarkos schemoje arba SAZ dydį nustatyti planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentuose, atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą“, žemėtvarkos schemos pagrindu „Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos priimtų sprendimą nustatyti teritoriją, kurioje taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos (taip pat ir SAZ) ir žemės sklypui būtų įrašytos minėtos sąlygos“.</p> <p>Tačiau Projekte į pateiktą pasiūlymą neatsižvelgta. Palaikome Lietuvos paukštininkystės asociacijos Darbo grupei pateiktą poziciją ir siūlome Įstatymo 141 straipsnio 4¹ ir 4² dalyse numatyti ūkio subjektui galimybę pasirinkti vieną iš alternatyvų: iki 2022-12-31 galiojusio Įstatymo 9 straipsnio 3 dalies numatytais pagrindais nustatytos Įstatyme nurodyto dydžio SAZ pažymėti specialiojo teritorijų planavimo dokumente – žemėtvarkos schemoje arba SAZ dydį nustatyti visuomenės sveikatos vertinimo dokumente atlikus visuomenės sveikatai vertinimą.</p> <p>Toks teisinis reglamentavimas sudarys ūkio subjektams vienodas sąlygas atlikti SAZ įregistravimą Nekilnojamojo turto registre „klaidos taisymo“ pagrindu, t. y. atitiks konstitucinius teisinės valstybės ir asmenų lygiateisiškumo principus.“</p> <p>6. „<...> Prašome priimant Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo pakeitimą numatyti sąlygą kad ūkininko sodyba negali atsirasti teritorijoje, kurioje yra užregistruota</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>SŽNSĮ pakeitimo įstatymu dėl atsakyme į rašte pateiktą 2 pasiūlymą nurodytų priežasčių SŽNSĮ 53 straipsnyje įtvirtinta, kad „klaidos taisymo“ pagrindais nustatytoje SAZ „draudžiama keisti</p>
--	--	--

		SAZ.“	<p>pagrindinę žemės naudojimo paskirtį į kitą žemės paskirtį, pagal kurią galima šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų objektų statyba. Šioje dalyje nurodytose sanitarinės apsaugos zonose netaikomos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.“</p> <p>Ūkininko sodybos statomos pagrindinės žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, todėl minėtose SAZ jų statyba nedraudžiama (jeigu SAZ nustatyta ne „klaidos taisymo“ pagrindais, jose draudžiama statyti gyvenamosios paskirties pastatus). Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymo Nr. VIII-1159 11 straipsnio pakeitimo įstatymu nustatyti griežtesni ūkininko sodybos statybai taikomi žemės sklypo dydžio reikalavimai, tuo pačiu įtvirtinta galimybė šias sodybas statyti kuo toliau nuo taršių objektų.</p>
6	Lietuvos žaliajo aljanso 2023-05-11 raštas Nr. 230511-01	<p>„<...> Siūlomas įstatymo pakeitimo projektas palies didelį skaičių Lietuvos žmonių, nes siūloma ne tik išplėsti SAZ už ūkinės veiklos teritorijos ribų, bet ir palikti galioti didesnes kvapo koncentracijos ribines vertes 8 OUE/m³, kurios nuo 2024.01.01d. turi keistis iki 5 OUE/m³ <...>. Lietuvos žaliajo aljanso mokslininkai įvertinę užsienio šalių patirtį, technologinius pasiekimus ir geriausius prieinamus gamybos būdus (GPGB) siūlo SŽNSĮ pakeitimus atlikti vadovaujantis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Taršos leidžiamos didžiausios ribinės vertės turi baigtis ties ūkinės veiklos teritorijos riba. 2. SAZ turi sutapti su ūkinės veiklos teritorijos riba. Priešingu atveju bus pažeidžiama besiribojančių žemės sklypų savininkų Konstitucinė teisė gyventi ne lik sveikoje aplinkoje, bet ir laisvai disponuoti savo nuosavybe. Aiškinamajame projekto rašte nėra pateikia aiškių argumentų, kodėl darbo grupė nepitaria SAZ naikinimui. Ūkio subjektų pasiteisinimai: brangios technologijos, neturi pakankamai lėšų, nėra technologijų, nėra noro, 	<p>Neatsižvelgta</p> <p>SŽNSĮ projektas parengtas atsižvelgus į darbo grupės išvadas. Darbo grupės nariai (ne tik verslą atstovaujančių organizacijų, bet ir Aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos atstovai) ieškojo balanso tarp įvairių grupių interesų ir pateikė kompromisinius pasiūlymus SAZ teisiniam reguliavimui.</p> <p>Darbo grupės pasitarimuose bendru sutarimu nuspręsta, kad SAZ institutas reikalingas. Pažymime, kad SŽNSĮ projekte sprendžiami klausimai, susiję su „klaidos taisymo“ pagrindais be žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimo nustatytų SAZ reglamentavimu (tais atvejais, kai SAZ nustatoma ne „klaidos taisymo“ pagrindais, žemės savininkas pats sprendžia, ar duoti sutikimą dėl SAZ nustatymo ir laikytis specialiųjų žemės naudojimo sąlygų). SAZ institutas taikomas ne tik veiklai, kuri pradėta vykdyti iki žemės sklypų gretimose teritorijose suformavimo („klaidos taisymo“ pagrindais), bet ir naujai veiklai: šiais atvejais veiklos vykdytojas gali nustatyti SAZ tik atitinkamomis sąlygomis ir gavęs SŽNSĮ nurodytus sutikimus.</p> <p>Primename, kad SŽNSĮ pakeitimo įstatymu (įsigaliojo nuo</p>

		<p>pastatų ar kita – nėra argumentai, kodėl kyla pagrįstas klausimas, kodėl visuomenės sveikatos sąskaita norima gelbėti verslą?</p> <p>3. Šis įstatymo pakeitimo projektas sukuria išimtis tam tikrai verslo grupei, neatsižvelgia į visuomenės sveikatos apsaugą bei į ES aplinkos apsaugos direktyvoje įtvirtintą principą „teršėjas moka“.</p> <p>4. Vadovaudamiesi Pasaulio sveikatos organizacijos išvadomis dėl kvapų poveikio žmonių sveikatai nepritariame ir prieštaraujame, kad nuo 2024.01.01 d. būtų paliekama kvapo koncentracijos ribinė vertė 8 OUE/m³ vietoje numatytų 5 OUE/m³.</p> <p>Konstitucinis I eismas yra konstatavęs, kad žmogaus ir visuomenės sveikata yra vienas svarbiausių visuomenės vertybių, o rūpinimasis žmonių sveikata – tai valstybės funkcija. Prašome atsižvelgti į Lietuvos žaliojo aljanso mokslininkų pateiktą nuomonę ir iš esmės keisti paruoštą SŽNSĮ pakeitimo projektą, kad nebūtų daromos išimties atskiroms verslo grupėms.“</p>	<p>2023 m. sausio 4 d.) įtvirtintos SŽNSĮ nuostatos leido išlaikyti <i>status quo</i> asmenims, kurių valdomi žemės sklypai patenka į be šių asmenų sutikimo nustatytas SAZ. Šiems asmenims ir toliau nedraudžiama statyti ar planuoti objektus, kuriuos draudžiama statyti ar planuoti kitose, ne „klaidos taisymo“ pagrindais nustatytose, teritorijose, ūkio subjektams nustatyta prievolė „klaidos taisymo“ pagrindais nustatytose SAZ užtikrinti, kad ūkinės veiklos išmetamų (išleidžiamų, paskleidžiamų) aplinkos oro teršalų, kvapų, triukšmo ir kitų fizikinių veiksnių sukeliamą žmogaus sveikatai kenksmingą aplinkos taršą nevirsytų ribinių užterštumo (ar kitokių) verčių, nustatytų gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų aplinkai. Tuo pačiu ūkio subjektai įgyja pareigą reaguoti į gretimose teritorijose vykdomų veiklų sukuriamas pasekmes, keisti gamybos, technologinius procesus, didinti išlaidas taršos mažinimo priemonėms siekiant užtikrinti užterštumo ribinių verčių neviršijimą galimai didėjančioje teritorijoje.</p> <p>SŽNSĮ projektu siūloma įtvirtinti <i>status quo</i> veiklą vykdančioms įmonėms ir sukurti sąlygas tolimesnei jų veiklai. Reikia įvertinti tai, kad aptariamų („klaidos taisymo“) atveju gyvenamoji aplinka atsirado šalia taršią veiklą vykdančios įmonės, t. y. gyventojai žinojo apie vykdomą veiklą, jos skleidžiami kvapai ar triukšmas netrukdė statyti gyvenamosios paskirties pastatus.</p> <p>Įvertinusi šiame atsakyme išdėstytas aplinkybes, darbo grupė nusprendė siūlyti pratęsti pakeistos Lietuvos higienos normos HN 121:2010 5 punkto įsigaliojimo nuo 2024 m. sausio 1 d. terminą (siūlomas šio teisės akto įsigaliojimas – 2026 m. sausio 1 d.) ir SŽNSĮ nustatyti, kad „klaidos taisymo“ pagrindais nustatytoje SAZ (jos dalyje), kurioje yra susiformavusi gyvenamoji aplinka, būtų taikoma gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų</p>
--	--	--	--

			aplinkai nustatyta didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė, kuri galiojo šios sanitarinės apsaugos zonos įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą ar įregistravimo Nekilnojamojo turto registre dieną (t. y. būtų įtvirtinta <i>status quo</i> ir verslui, ir gyventojams).
7	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2023-05-24 raštas Nr. 23-6066	<p>„1. 1. SŽNSĮ projektu siūloma atsisakyti sąvokos <i>sanitarinės apsaugos zona</i>, kuri apibrėžta (2 str. 17 d.) ir vartojama (15 str. 6 p. ir 24 str.) Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatyme (toliau – VSPĮ). Sprendimas atsisakyti sąvokos SŽNSĮ, o ne VSPĮ, aiškinamojo rašto 4 punkte grindžiamas tuo, kad VSPĮ <i>reglamentuoja visuomenės sveikatos priežiūrą</i> ir teisinio aiškumo siekiu. Pritariame tikslui atsisakyti tos pačios sąvokos apibrėžimo dviejuose įstatymuose, kuris, be to, įtvirtintas ir Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų 11 punkte, tačiau dėl toliau nurodytų priežasčių abejojame, kad sąvoka turėtų likti apibrėžta VSPĮ, o ne SŽNSĮ. Visų pirma atkreipiame dėmesį, kad aiškinamajame rašte vietoje sąvokos visuomenės sveikatos sauga klaidingai pavartota sąvoka visuomenės sveikatos priežiūra, nes pagal šių VSPĮ 1 straipsnyje pateiktų sąvokų apibrėžimus, pagrįstai manytina, kad sanitarinių apsaugos zonų (toliau – SAZ) nustatymas susijęs su visuomenės sveikatos saugos užtikrinimu. VSPĮ 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad <i>Šis Įstatymas <...> nustato <...> visuomenės sveikatos saugos ir kontrolės pagrindus</i>. SŽNSĮ 1 straipsnyje numatytas šio įstatymo tikslas – <i>užtikrinti visuomenės sveikatos saugą, šiame įstatyme nurodytų objektų ar veiklos apsaugą nuo neigiamų veiksnių ar poveikio, valstybės saugumą, aplinkos ir viešojo intereso apsaugą šiame įstatyme nurodytose teritorijose</i>.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atsižvelgta į pasiūlymą SŽNSĮ palikti SAZ sąvokos apibrėžtį.</p> <p>Neatsižvelgta į pasiūlymą VSPĮ atsisakyti jame įtvirtintos SAZ sąvokos apibrėžties, peržiūrėti VSPĮ 24 straipsnį „atsisakant besidubliuojančių su SŽNSĮ nuostatų, o likusias nuostatas perkelti į SŽNSĮ“ dėl toliau nurodytų priežasčių.</p> <p>SŽNSĮ išvardintos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos (apsaugos zonos, SAZ, saugomos teritorijos ir pan.). Prievolė nustatyti šias teritorijas kyla iš specialiųjų įstatymų, reglamentuojančių atitinkamus objektus ar teritorijas (Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo ir pan.).</p> <p>Pagrindinis SAZ nustatymo tikslas sietinas su visuomenės sveikatos sauga: vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 33 straipsnio 1 dalimi ir 2 dalies 4 punktu, SAZ nustatymas yra viena iš pavojaus ir žalos sveikatai prevencijos ir ribojimo priemonių, sudarančių visuomenės sveikatos saugos pagrindą. VSPĮ nustatyti SAZ, kaip visuomenės sveikatos saugos užtikrinimo priemonės, <i>pagrindai, pareiga nustatyti SAZ ir SAZ nustatymo tikslai</i>. Atsižvelgę į tai, ir įvertinę VSPĮ 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą nuostatą, kad „<i>Šis Įstatymas <...> nustato <...> visuomenės sveikatos saugos ir kontrolės pagrindus</i>“, manome, kad aiškumo tikslais netikslinga VSPĮ atsisakyti SAZ, kaip visuomenės sveikatos saugos užtikrinimo priemonės, sąvokos apibrėžties.</p> <p>SŽNSĮ tikslas su visuomenės sveikatos saugos užtikrinimu sietinas tiek, kiek SŽNSĮ reglamentuoja SAZ dydžius, SAZ nustatymo būdus ir SAZ taikomas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas. SŽNSĮ įtvirtinta, kad SAZ dydis gali būti nustatomas keliais būdais (taikant SŽNSĮ nurodytus dydžius arba atlikus</p>

	<p>Įvertinę tai, kas nurodyta, manome, kad aiškinamajame rašte pateiktas argumentas dėl VSPĮ reguliavimo srities yra kryptingas ir, atsižvelgiant į abiejų įstatymų reguliavimo sritis, nepagrindžia siūlomo sprendimo atsisakyti SAZ sąvokos SŽNSĮ. Pastebėtina, kad veikla ir (ar) objektai, kuriems nustatomas SAZ, jų dydis, nustatymo tvarka numatyta SŽNSĮ (50-52 str.), o VSPĮ šie klausimai nereguliuojami – teikiamos nuorodos į SŽNSĮ (žr. VSPĮ 24 str. 1, 3, 4 d.). Dalis VSPĮ 24 straipsnyje numatyto teisinio reguliavimo dėl SAZ pakartotas SŽNSĮ, pavyzdžiui, numatytas VSPĮ 24 straipsnio 3 dalyje ir SŽNSĮ 51 straipsnio 1 dalyje. Įvertinus tai, kas išdėstyta, manome, kad SAZ sąvoka turėtų išlikti SŽNSĮ, o VSPĮ būtų tikslinga jos atsisakyti, taip pat VTPSĮ 24 straipsnis peržiūrėtinas, atsisakant besidubliuojančių su SŽNSĮ nuostatų, o likusias nuostatas perkeliant į SŽNSĮ. Manome, kad tik visą SAZ teisinį reguliavimą nustačius viename įstatyme – SŽNSĮ – būtų įgyvendintas aiškinamajame rašte iškeltas teisinio aiškumo siekis.“</p>	<p>poveikio visuomenės sveikatai vertinimą), todėl šiame įstatyme nurodyti SAZ ribų nustatymo kriterijai.</p> <p>Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, manytina, kad SŽNSĮ reguliavimo sritis negali būti aiškinama taip, kad apimtų visų šiame įstatyme nurodytų teritorijų ir su šiomis teritorijomis susijusių objektų teisinį reguliavimą – tokiu atveju turėtume „visaapimantį“ įstatymą, kuris reglamentuotų įvairios infrastruktūros, gamtinių teritorijų, kultūros paveldo objektų, kitų SŽNSĮ nurodytų objektų (pvz., branduolinės energetikos objektų) ir teritorijų planavimą, statybą, įvairios ūkinės veiklos reguliavimą ir pan.</p>
--	--	--